

Puli vagy Pumi?

Bizonyára akadnak, akik az előző számban a pumiról írt cikk alapján tisztázni akarják, hogy saját kutyájuk tulajdonképpen pumi-e. Némely puutípusdonos pedig megiepetten tapasztalhatta kutyája puminos hasonlóságát.

Már előjártában is tudni, hogy 30 évvel ezelőtt kezdődött az a törekvés, amely különválasztotta a puli-pumi nevet és a különböző jellegnek megfelelően fajtaleírást adott róluk. Addig a két név használatában teljes zűrzavar uralkodott. Néhol puminak hívták a pulit, másutt fordítva. Nemcsak országgrézseknél, de megyénként, községként is váltakozó volt a névhasználat. A kutyatenyésztés kérdéseivel foglalkozó szakemberek az 1910-es években tisztázták a megnevezéseket. Először egyeztek meg abban, hogy pulinak hívják a közepes nagyságú magyar terelő pásztorkutyát (*Canis familiaris ovilis villosus hungaricus*, Raitsits), Pumi névvel pedig a puliból külföldi fajták keresztezéséből származó új fajtát jelölték (*Canis familiaris ovilis villosus terrarius, Raitsits-Angli*). Ez a háttér azóta attól kezdve mind a hazai, mind a külföldi szakirodalomban elfogadott. Kalkulásként, hogy a kutyatartók, de a lakosság is tisztában járjon a két fajtaival és a nevét helyesen használja.

A puli átlagos magassága kannál 32 cm, szukánál 29 cm, tehát közepes nagyságú kutyának számít. Teste kvadratkus. (A törzs felől vonala és a végtagok négyzetes formájának, amennyi a marmagassága, ugyanannyi a törzhossza). Egész testét hullámos, lompós, nemesszerű hajlamú szőrzet fedi. Levegő füleit is hosszú szőr borítja. A fej sűrű szőrzete a szemre ernyősen borul és az alig tűnik elő. Az agyélőjére vagy a farra felkunkorított farkának lompós szőrzete előszörrel. A faron, a hátulsó végtagon és a farkon a szőrzet elnemessenedése a legszembeütőbb. A végtagokat is hosszú, hullámos szőrzet borítja. Utoljában a színórus szőrzet egyedek keskenek terjedni. Szőrzetnek színe gyakorta valamilyen szürke árnyalatú, vagy fekete vagy fehér.

Bőre, s így az orrkör, az ajkak, a szemhéjak, a talpárna fekete vagy palaszürke. Koponyai része kerek, az orri rész az egész fej hosszának mintegy 30%-a. Az egész fej rátekintésre kereknek hat. Fülét feléle meg függő helyzetben sem mozdítja. A fül határát sem előlről, sem oldalról nem lehet kivenni. A dús, lebegő szőrzet folytán a nyakat külön nem is lehet megítélni, az a fej és a vállat feszően köti össze, középhosszú. A felkunkorított fark, a kissé rövid és kissé csapott farki rész fedi és inkább túlműködést mutat. Farkát sohasem kurtították. Amilyen hosszú a szabad végtagja, körülbelül ugyanolyan mély a metakarpus, ez természeténél zömök jellegű ad, amelyet a széles szügy és a dús szőrzet még fokoz. Mancsai, körmei földön állva a dús szőrzet folytán nem látszanak.

Előfordul, hogy kölykes és vagy betegség következtében hosszú szőrzetét részben, vagy teljesen ledobja a puli, de a szervezetét ért káros hatás múltával ismét visszanyeri rendszeres szőrőntését. A rövid farkúak születési egyedek nem törzskönyvezettek.

Pumi beállítását mutató puli

Jó típusú, fajtatiszta puli

Fajtatiszta pumi

Puli hatást mutató pumi

A pumi a pulinál néhány centiméterrel nagyobb, vagy majdnem megegyezik azzal. Kevésbé kvadratkus, hosszú lábú, testre sekélyebb mellkasú benyomást kelt. Testét 3-6 cm hosszú, kissé felálló, közepesen merev, hullámos szőrzet fedi. Szőrzet egyed agyék-, far-, farokszőrzete ennél hosszabb, de nem érheti el a pulinál szokásos szőrhosszúságot és nem nemesszerű. A fej szőrzete nem ernyős és látni hagyja a szemet, a fülön hiúz-szerű. A nyak szőre is rövid (3-4 cm), mert a nyak jól elkülönül a törzstől. A végtagok szőrzete ugyancsak elől és inkább rövid. Ezért a mancsok és a körmei jól látszanak. Színe leggyakrabban galambszürke, kékes árnyalatú szürke, ritkábban akad egyéb szürke színű, de fekete és fehér is.

Bőre valamennyi színűnek fekete vagy palaszürke. Fejének legjellegesebb sajátossága a felálló és a végén lebecsülő fül. A teljes hosszban felálló fület nem szeretik, de nem súlyos hiba. Az orr az egész fej hosszának kerekén 30%-a. A megemelt orri rész, a szabadon hagyott szem és a fül állása fox-terrier külsőt ad a puminak. A magas lábúság, a rendszerint tartott fark ezt a látszatot még csak fokozza. Nem oknével névzele el Raitsits pásztorterriernek. Erre a névre rászólhat még igen élénk vérmérsékletével. Származására a külföldi emberek ilyen irányban hatottak. Nyaka a pulinál hosszabb, és izmos. Mellkasa nem olyan mély, mint a pulié, hasa felálló. Ha a farkát nem kurtították, felfelé kunkorodott.

Mind a két fajta igen jó terelő pásztorkutya és kiváló házi- és vadőr. Mégis, ha jellemzőképpen különbséget kell tenni közöttük, akkor a pumiról azt lehet megállapítani, hogy vérmérséklete igen élénk, csahosabb, fogósabb. Ezért nagyobb állat mellé (gulya, konda) előszeretettel alkalmazták.

Az ország puli-pumi állománya nem minden esetben különül el tiszta fajtajellegű egyedekre. Igen sok a kevert, keresztezett állomány. Ha a kevert fajtájúság tényét meg akarjuk állapítani, akkor a puli kölykök bírálatával nagyon vigyázzunk, mert ebben a korban (körülbelül 1,5-2 évig) olyan jellegzetes mutat a fajtatiszta puli is (könnyű fül, rövidebb szőr folytán kivethető szem és orr, középhosszú szőr a mellkason, a faron és a lábakon), amely pumi beütést sejtethet. Csak a biztos kép alapján ítéljünk, kétes esetben várjunk a jelzett korig.

Mi a teendő, ha a képeken látható kevert fajtájú állatunk van. Semmi körülmények között sem a puli fajta felé igyekezzünk eltolni azt. Tehát nem puli kant vagy szukát választunk partnerül. Ugyanis a pumi jelleg hűen öröklődik és a pulitenyésztésben még hosszú évek után sem tudunk megszabadulni a pumi-szerű visszautésektől. A puli fajta elég népes, így nincs is szükség arra, hogy a kevert egyedekkel ezt a fajtát szaporítsuk.

Más a helyzet a pumival. E kiváló, értékes fajta kevés egyedet (legalábbis kevés törzskönyvezettet) számlál. Ezért is megokolt szaporításuk. A keresztezett egyedek meg úgys inkább a pumi jellegét hoznak, tehát ha pumival pároztatjuk őket, akkor hamarabb érhetünk el jó eredményt.

dr. Ócsag Imre